

Головна [»](#) Аналітика [»](#) Точка зору

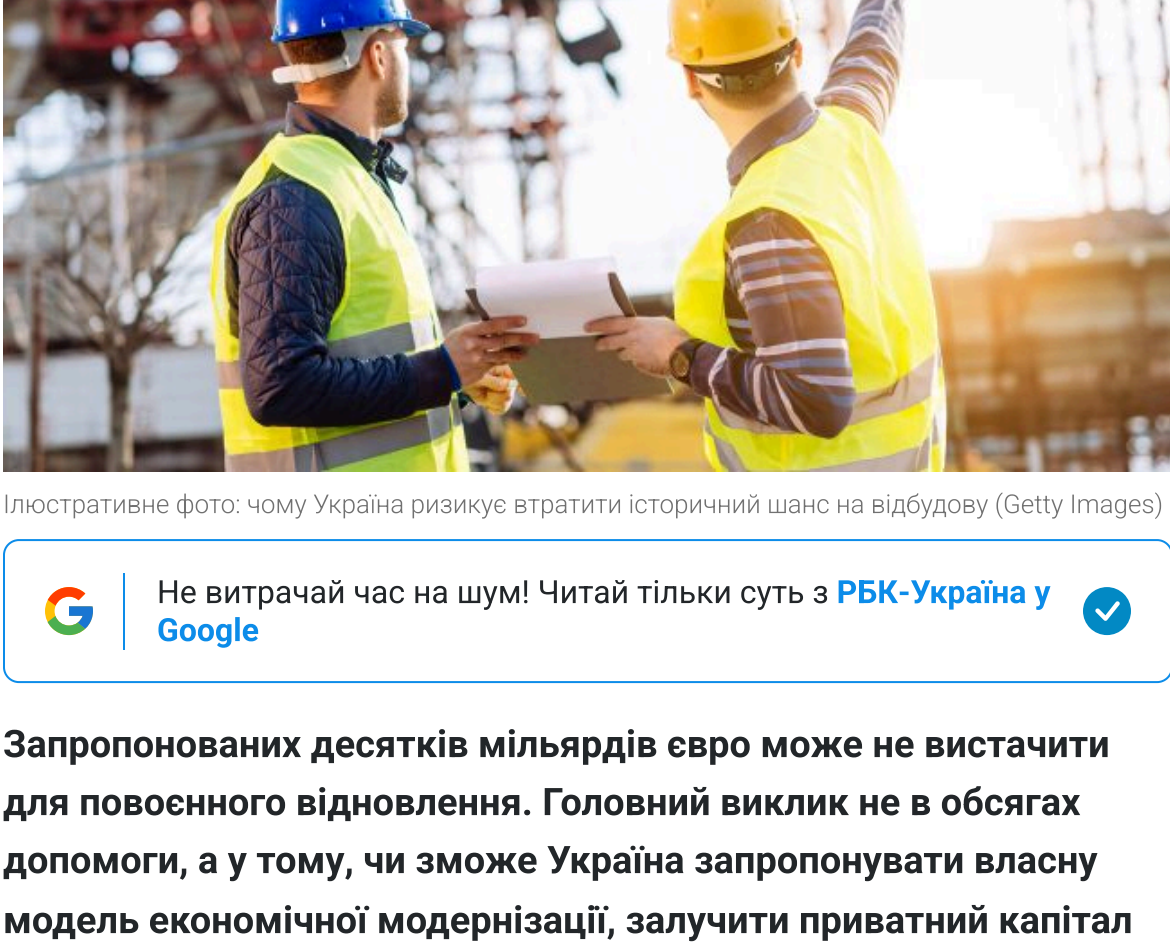
Відбудова без розвитку: чому Україна ризикує втратити історичний шанс

13:37 08.06.2024 Гн

8 хв

Велика відбудова має початися після завершення бойових дій і стати основою перезапуску економіки

[Богдан Данилишин](#)

Ілюстраційне фото: чому Україна ризикує втратити історичний шанс на відбудову (Betty Images)

Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з [РБК-Україна](#) у

Запропонованих десятків мільярдів євро може не вистачити для повного відновлення. Головний виклик не в обсягах допомоги, а у тому, чи зможе Україна запропонувати власну модель економічної модернізації, залучити приватний капітал та уникнути нової боргової залежності.

Свій погляд на відновлення України після війни голова комітету з питань фінансів та банківської діяльності ФРУ **Богдан Данилишин** виклав в колонці для [РБК-Україна](#).

>

Головне:

- **Європейських коштів не вистачить.** Потреби у відбудові – 196,5 млрд євро за 10 років, тоді як у бюджеті ЄС на 2028-2034 роки передбачено 88,9 млрд.
- **Кредити ризикують стати борговою пасткою.** За боргу понад 100% ВВП ключовими мають бути гранти, а не позики.
- **Без інвестицій відновлення неможливе.** Бізнес не прийде без верховенства права, захисту власності та стабільних правил.
- **Відбудова має означати модернізацію.** Йдеться не про ремонт, а про новий економічний курс розвитку.
- **Потрібен власний план розвитку.** Україні потрібна не просто відбудова, а новий економічний курс відновлення і розвитку.
- **Повномасштабна відбудова поки не на часі.** Під час війни пріоритет – критична інфраструктура, енергетика, оборона та базові функції держави.

Європейський Союз уже сьогодні формує фінансову рамку підтримки України на 2028-2034 роки. В цьому аспекті заслуговує на увагу документ **«Брифінг»**, який підготовлено для бюджетного комітету Європарламенту.

Головний висновок із брифінгу є досить жорстким: запропоновані обсяги підтримки не відповідають реальним потребам України, а переважання кредитів над грантами може створити для країни нову боргову пастку.

Українська відбудова не може розглядатися як звичайна програма післякризової реконструкції. Доки триває війна – масштаби руйнувань будуть зростати, а значна частина економіки працюватиме в умовах постійної воєної невизначеності.

Саме тому робиться акцент, що **поки триває активна війна, повномасштабна відбудова є економічно неоправданою**. На цьому етапі пріоритетом мають бути ремонт енергетики, транспортної, соціальної інфраструктури, підтримка обороноздатності та базових функцій держави.

Читайте також: [Європа дає все більше грошей на оборону України: яка зброя в центрі уваги](#)

Можна вважати, що це принципово важливий висновок. Україна не повинна розпорозувати ресурси на великі будівельні проекти там, де існує високий ризик повторного знищення.

Воєнна економіка має формуватися за принципами іншої логіки в основі якої лежить виживання, резервування потужностей, децентралізація енергетики, підтримка критичних сервісів.

Велика відбудова має починатися тоді, коли з'явиться хоча б мінімальна безпекова визначеність.

Водночас навіть після завершення активної фази війни України ще кілька років потребуватиме зовнішньої бюджетної підтримки. Знадобляться величезні видатки на ветеранів, внутрішню переміщених осіб, повернення біженців, розмінування територій, соціальний захист, відновлення базових послуг і підтримку регіонів.

Тому міжнародна допомога не може бути спрямована лише на будівництво доріг, мостів чи житла. Зрозуміло, що частина коштів неминуче піде на підтримку державного бюджету.

Ключова цифра брифінгу – **196,5 млрд євро** публічного фінансування, необхідного на десять років післявоєнної відбудови. Це приблизно **19,7 млрд євро щорічно**.

Причому підкреслюється, що це мінімальна оцінка, побудована на припущенні, що значну частину відновлення **профінансує приватний сектор**, в що я слабо вірю.

Якщо приватні інвестиції не придуть у потрібному масштабі, потреба у публічних коштах буде значно більшою.

Саме тут виникає головна проблема. У проекті багаторічної фінансової рамки ЄС на 2028-2034 роки для України передбачено **88,9 млрд євро** в цінах 2025 року, або максимум **13,5 млрд євро на рік**. Це менше, ніж навіть консервативно оцінена щорічна потреба у публічному фінансуванні відбудови.

І це без урахування того, що війна може тривати довше, руйнування можуть збільшуватися, а підтримка США та інших донорів може бути меншою, ніж раніше.

Тобто Європа політично декларує готовність підтримувати Україну «стільки, скільки потрібно», але бюджетна арифметика поки що не відповідає масштабам історичного виклику.

Україна має чесно говорити з партнерами: відбудова не може бути профінансована залишковим принципом.

Зрозуміло, якщо Європейський Союз бачить Україну частиною майбутньої європейської безпекової та економічної архітектури, то **фінансування України має бути не актом благодійності, а стратегічною інвестицією в безпеку Європи**.

Окремий ризик – **структура допомоги**. Відомо, що через високий рівень державного боргу України офіційна допомога на відбудову має переважно надаватися у формі грантів, а не кредитів.

Це має бути принциповий момент на який потрібно постійно звертати увагу країн ЄС.

За оцінкою, державний борг України вже перевищує 100% ВВП. У таких умовах кредитна модель підтримки може не стільки прискорити відбудову, скільки законсервувати боргову залежність країни.

Читайте також: [Держборг України досяг приголомшливого розміру: дані Мінфіну](#)

Україні потрібні не борги на виживання, а гранти на відновлення суспільних благ і гарантії для приватного капіталу. Кредити можуть бути корисними для комерційних проєктів, які генерують дохід.

Однак в даний час відновлення соціального житла, лікарень, шкіл, електромереж, водопостачання, мостів, розмінування чи підтримка ветеранів не можуть фінансуватися переважно позиками. Це не бізнес-проекти, а фундамент відновлення держави.

В Україні досить значні масштаби прямих руйнувань: залежно від територіального припущення, збитки для підконтрольних уряду територій оцінюються від **99,6 млрд доларів до 130,8 млрд доларів**.

Найбільш втрати припадають на житло, енергетику, транспорт, освіту, промисловість і торгівлю. Сьогодні потреби на відновлення показують наступні оцінки – загальна оцінка становить **457,1 млрд доларів**, з яких **92,8 млрд доларів** мають бути профінансовані публічно, **257,7 млрд доларів** – у змішаному форматі, а **106,5 млрд доларів** очікуються від приватного сектору.

Це означає, що приватний капітал для відбудови в оцінках європейців, має відігравати ключову роль. Але він не прийде автоматично. Приватний інвестор не інвестує в країну, де немає захисту власності, передбаченого суду, нормальної роботи митниці й податкової, страхування воєнних ризиків, довгого кредиту та зрозумілої державної політики.

Тому відбудова України – це не лише питання грошей, а забезпечення інституційної якості держави. У цьому контексті особливо важливо, що тут **критикується вузьке розуміння реформ**.

Позитивним є усвідомлення, що **нинішня умовність міжнародної допомоги надто часто зосереджується на антикорупційних зобов'язаннях, фискальній дисципліні та формальному наблизненні до законодавства ЄС**.

Це важливо, але недостатньо. Головна проблема – ненадійне верховенство права, адміністративна дискреція, вибіркове правозастосування та розрив між формальними правилами і реальною практикою.

Це дуже точна діагностика. **Україна не зможе відбудуватися лише через донорські кошти і антикорупційні звіти**. Потрібна економічна раціональність. Має формуватися держава, яка не тисне на бізнес, а створює умови для виробництва, експорту, інвестицій і зайнятості.

Потрібна податкова та митна система, яка не є джерелом свавілля. **Потрібна судова система, якій довіряє інвестор, а також банки, які кредитують розвиток, а не лише купують державні папери**.

Відбудова має стати не поверненням до довоєнної економічної моделі, а переходом до нової якості. Україна не повинна просто відновити зруйновані об'єкти. Вона має змінити структуру економіки: від сировинної та імпортозалежної моделі – до індустріальної, технологічної, енергоефективної та експортно орієнтованої.

Можливо тоді буде новий погляд на ринок праці, а не умисне формування думки, що без дешевої робочої сили з Азії ми не обійдемося.

Особливе значення має енергетика. За оцінками експертів, потреби енергетичного сектору становлять понад **96 млрд доларів** для підконтрольних територій. Але це не має бути механічне відновлення старої централізованої системи.

Україна повинна будувати нову енергетичну архітектуру: децентралізовану генерацію, розподілені мережі, локальну енергетичну автономність громад, розвиток відновлюваних джерел, накопичувачів, енергоефективності та захищених критичних об'єктів.

Так само транспортна відбудова не повинна зводитися до ремонту доріг, а має інтегрувати Україну в європейській логістичні коридори, посилювати експортний потенціал, створити нову роль держави як східного економічного і транспортного флангу ЄС.

Житлова відбудова має бути пов'язана з робочими місцями, новою регіональною політикою і поверненням людей. Соціальна політика має не консервувати залежність, а допомагати людям повертатися до праці, підприємництва і нормального життя.

Сьогодні в Україні повинні усвідомити наступне: ми не маємо права входити і післявоєнну відбудову лише з переліком руйнувань і проханям про гроші.

Україні потрібна власна стратегія відновлення – з чіткими пріоритетами, фінансовою архітектурою, роллю держави, механізмами залучення приватного капіталу, гарантіями для інвесторів і програмою індустріального розвитку.

Європейський Союз має збільшити обсяг підтримки України, посилити грантову складову, розширити гарантійні інструменти та планувати допомогу реалістично, а не за принципом політичного мінімуму. Але **Україна зі свого боку повинна довести, що здатна перетворити допомогу на розвиток**.

Історичний шанс відбудови може бути втрачений, якщо вона перетвориться на набір розрізнених проєктів, кредитних програм і донорських звітів.

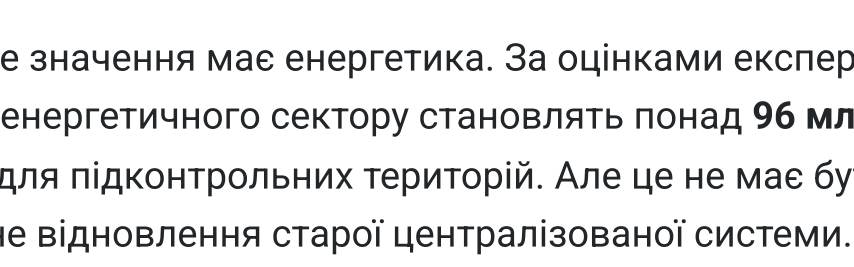
Але він може стати точкою народження нової економіки – якщо Україна поєднає зовнішню підтримку з внутрішньою модернізацією, сильною економічною політикою, захистом бізнесу, розвитком виробництва та європейською інтеграцією не на папері, а в реальній практиці державного управління.

Україні потрібна не просто відбудова, а **новий економічний курс відновлення і розвитку**.

Читайте також: [Скільки коштів потрібно Україні для відновлення та розвитку після війни? Підрахунки уряду](#)

Не пропустіть головні! Підпишіться на наш [оновлення в Google!](#)

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

[Євросоюз](#) | [Україна](#) | [Війна в Україні](#)

Розширено

НОВИНИ

[Новини України](#)
[Війна в Україні](#)
[Економіка](#)
[Світ](#)
[Надзвичайні події](#)

БІЗНЕС

[Економіка](#)
[Фінанси](#)
[Авто](#)
[Тех](#)
[Енергетика](#)
[Біла економіка](#)

ЖИТТЯ

[Гроші](#)
[Зілля](#)
[Освіта](#)
[Суспільство](#)

LIFESTYLE

[Психологія](#)
[Їжа](#)
[Подорожі](#)
[Здоров'я життя](#)
[Мода та краса](#)

ПОЛІТИКА

[АНАЛІТИКА](#)
[Гороскопи](#)
[Свята](#)
[Цікаве](#)
[Спорт](#)

UA | EN | RU

Про компанію

Розмістити рекламу

[Редкоційна політика](#) | [Стандарти](#)
[Як стати нашим автором](#)
[Правила користування](#)
[Правова інформація](#)
[Політика конфіденційності](#)
[Контакти](#)
[Команда](#)
[Вакансії в РБК-Україна](#)

Інформаційний портал «РБК-Україна» має торгову марку (українську, російську та англійську), головна сторінка порталу: <https://www.rbc.ua>, фотографії, зображення належать їх правельникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст інформації відповідальність несе редакція «РБК-Україна». Матеріалі позначені пошуковими «тегами»: «Специрект», «Гіпернервний матеріал», «Ріпот», «Благодійність», «Інформація» розміщуються на правах реклами і гарантують, як правило, для себе, що досягають 21 річного віку. «Новини компанії» – це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компанії. Багатоюся на пресреліах, які випускають самі компанії, і в якій події не мають відповідальності. Соціальні мережі «РБК-Україна» призначені для осіб віком від 21 року.

© LLC «RBC MEDIA», 2006-2025.